

Haundaem Caeuq Raizva

□Dungz Yij raiz Veiz Yinyiz hoiz

Baez daih’it bae ranz Ahgungh, gyoengqde ranz vunz ndeu lij dwg youq aen ranz rin ndeu. Aenvih fwn rumz iemq boq lai bi, aen ranz rin gaenq gig gaeuq gig ndaem lo, dwg cungj ndaem ciengzgeiz deng hoenz oenq de. Ranz ndoqndub, gij ciengz baihnaj caeuq baihhenz dwg aeu faexcuk saeq cab baenz, baihlaeng dwg aeu ndaek rin daeb baenz, gizgiz laeuh rongh, gij rongh raiz da lumj ndaundeiq nei nem youq gwnz ciengz. Danghnaeuz hwnj rumz, rumz couh daj giz gon bongh haeujdaeuj, mizmwh lij dingqnyi gij sing rumz yiengjihuhu. Ndaw rug yungh benj gek baenz song fungh rugninz, ndaw ranz mbouj miz geij gienh gyasei, hoeng gij doxgaiq luenh baij luenh cuengq haenx, hawj ndaw ranz de yawj hwnjbae luenhlulu. Lajdeih namh cuk ndaej maenhdkw, deng ranz vunz neix caij lai le youh lwenq youh ndongq laep, caeuq gij mij gwnz diuz liengz hung doxingj, gwnz daemzfeiz sam ga, gij byaekheu mbouj miz saek yag youz haenx fouz youq ndaw rek.

Ahgungh cingq gwn haeux, raen dou haeujdaeuj, couh cuengq vanj dawh roengzdaeuj, de miz di mbouj eiqsei nei buen daengq iq hawj dou. Geij boux lwnyey loh din youq, lwgdin uq boengz, naj uq mug caeuq faenx, uqlala nei. Gyoengqde humx gvaqdaeuj, gig geizheih yawj gyoengqdou. Gou daj ndaw daeh yut ok gaem dangz ndeu yienh hawj gyoengqde, gyoengqde mbouj coux, doiqlaeng ndoj haeuj baihlaeng Ahgungh bae. Gou dawz dangz hawj Ahgungh, hawj de dawz hawj gyoengqde, gyoengqde cij coux aeu, mbe bak riuhihi, haeuj henz bae guhcaemz lo.

Aiq dwg ngamq roxnaj, dou lij najseng, Ahgungh vah gig noix, haujlai mwh dwg gou cam de han. Ahgungh mbouj rox gangj Bujdunghva, hoeng ndei couh ndei youq de rox yungh Gveiliujva gangjvah, mboujnex, lumj gij bouxgeq cij rox gangj vah Yauzcuz haenx, dou cij ndaej cingj vunz daeuj bang fanhoiz lo.

Ahgungh daenj geu vunjbaeb hau ndeu, ndang gwnz dap song gaiq dapmbaq Bwzguyauz daegbied miz haenx, naj aek ndaemndi’ndi, baihlaeng siuq miz riz raizva lai cungj saek, ndaw dapmbaq sonx geu buh gen dinj ndeu youq baihindaw. Cungj ndangdaenj neix, dwg seizneix mehmbwk Bwzguyauz ceiq ciengz daenj haenx, cijmiz saek boux yahgeq lij ciuq gij sibgvenq gaxgonq cienz roengzdaeuj haenx, cigsoh daenj dapmbaq youq gwnz ndang, mbouj daenj buh wng youq ndaw, yawjraen gij yiengh ndang cingcing cujcuq.

Byoemgyaeuj Ahgungh loq gienj, bwz youq laeng gyaеuj haed baenz diuz rieng max ndeu, de sang mij haj hwnjroengz, ndang loq raeng biz, fajnaj lumj aen bingzgoj nei, laj miz song hangz. Yiengh ndang neix gya hwnj lai bi daeuj ndit dak, hawj de yawj hwnjdaeuj loq geq, hoeng yawj gij saenqsik de liux le, gou cij rox, de dwg laeng betlingz nienz seng, mwh dou doxraen, de cij samcib sam bi.

第一次去阿龚家,他们一家人住的还是石头房子。多年的风雨侵蚀,石头房子已经很旧很黑了,是那种长期被烟熏的黑。房子简陋,正面与侧面是细竹扎成的墙体,背面则是用石块垒起来的,到处透光,斑驳的光像满天星星一样镶嵌在墙体上。如果起风,风会从那些缝隙里灌进来,有时还能听到呜呜的风声。屋子里用木板隔起两间卧室,家里没有几件家具,但随意摆放的物件让整个空间显得十分凌乱。夯实的泥巴地板,被一家人踩出黑亮的光泽,与横梁上的黑烟互相呼应,火塘三脚架上的铁锅里,漂浮着缺少油星的青菜。

阿龚正在吃饭,见到我们进来,放下碗筷,有些腼腆地给我们搬来了小凳子。几个孩子打着赤脚,脚趾上裹满泥巴,脸上粘满鼻涕与尘土,脏兮兮的。他们围了过来,好奇地看着我们。我从包里掏出一把糖递给他们,他们没有接,后退着躲到阿龚的背后。我把糖给了阿龚,让阿龚拿给他们,他们才接过糖,咧着嘴嬉笑,一边玩去了。

也许是刚接触,彼此都比较陌生,阿龚的话很少,大多时候是我问她答。阿龚不会讲普通话,但好在能用当地的桂柳话交流,否则,像那些只懂得讲瑶话的老人,我们就只能请人来帮翻译了。

阿龚穿着颜色发白了的百褶裙,上身穿着白裤瑶特有的两片式褂衣,胸前是纯黑的,背面绣有色彩斑斓的花纹,褂衣里套了件白色的短袖衫打底。这样的穿着,是时下白裤瑶女子最常见的装束,只有少数年老的妇人依然保持着传统的习惯,直接把褂衣穿在身上,没有打底衣,女性的曲线一览无余。

阿龚微卷的长发随意拢在脑后束成低马尾,一米五左右的身高,身体微微发福了,苹果型的脸上出现了双下巴。这样的形体加上长年的日晒,让她看起来略显苍老,但看了她的身份信息,我才知道,她是八〇后,我们见面时,她才三十三岁。

比起阿龚,大地五岁的丈夫阿金更加沉默寡言。阿金站在阿龚身旁,两人差不多的身高,但阿金干瘦的体形却显得比阿龚小了一圈。阿金没有像传统白裤瑶男子那样蓄起长发,用白布把长发裹住缠绕于头顶,他留着短发,但稠密的发量加上杂乱与干燥,使他的头型看起来有点像爆炸头,令人产生一种喜感,也把他消瘦黝黑脸型衬托得更加消瘦。阿金的裤脚一边卷起,一边放下,脚上拖着一双破旧的解放鞋,一副刚刚劳作归来的模样。阿金走动时我才发现,他的左脚有点轻微的不顺畅。我问他是脚痛吗?他说早就不痛了,是年少时在山上不小心摔的,当时以为问题不大,采些草药应付一下就好了。那时交通不便,也没想着去医院,去医院又得花钱,后来伤口倒是愈合了,谁知却落下了腿疾。

阿龚一家给我的感觉是陈旧的,房子、家具,还有人,都是一种灰扑扑的陈年感。她们一家人在石头房子生活的场景,像一帧陈旧的黑白照片,长久地印在我的脑海里,多少年过去,每每忆起阿龚,这帧黑白照片都会抢先从我的脑子里跳出来。

我与阿龚能很快熟络起来,是因为她的儿子。那天,对照户口簿时,我发现阿龚快满周岁的孩子还没有上户口。没上户口,就等于不是黑户,就不能购买医保,也不能享受扶贫的相关政策,比如领取最低保障。于是,我马上联系相关人员,咨询如何上户口事宜。问了才知道,产妇在家生孩子,没有医院的出生证明,是不能直接办理户籍的。得做亲子鉴定或者等孩子满周岁后,到派出所做笔录才能上户口。做亲子鉴定需要花不少钱,大多数人选择去派出所做笔录。阿龚儿子距离周岁还有些时日,我们约定,等到周岁时的圩日,一起去乡派出所给孩子办理户籍。

Gvan de heuhguh Ahginh, caeuq Ahgungh beij daeuj, hung de haj bi, engq mbouj gyaеz gangjvah. Ahginh ndwn youq henz ndang Ahgungh, song boux ca mbouj lai sang doxlumj, hoeng Ahginh gij yiengh byombyang nei yawj hwnjdaeuj beij Ahgungh iq baenz hop ndeu. Ahginh mbouj lumj bousai cienzdoengj Bwzguyauz yienghde ce byoemgyaeuj raez, yungh baengzhau duk byoem raez youq gwnz dingj gyaеuj, de ce byoem dinj, hoeng gij byoemgyaeuj mwncub gya hwnj luenhlu caeuq saujsat, hawj byoemgyaeuj de yawj hwnjdaeuj miz di lumj aen byoemgyaeuj bauqcaq nei, hawj vunz miz di gyaеzmaij, hix hawj aen naj ndaemndi de yawj hwnjdaeuj engq byombyang. Dinvaq Ahginh baih ndeu vid hwnj, baih ndeu cuengq roengz, gwnz din seb gouh gaijfanghaiz youh vaih youh gaeuq ndeu, baenz yiengh ngamq guh hong dauqma nei. Mwh Ahginh byaij roen gou cij yawjraen, din swix de miz di mbouj swnh. Gou cam de dwg din in ma? De naeuz caeux couh mbouj in lo, dwg mwh nienzoiq youq gwnz bya mbouj haeujsim deng laemx, mwhde laihnaeuz mbouj youqgaenj, mbaet saek di ywdoj coqcoq couh ndei lo. Mwhde roen mbouj doeng, hix mbouj siengj daengz yaek bae yihyen, bae yihyen youh sai ngaenz, doeklaeng dieg sieng ndei gvaq lo, byawz rox couh baenz ga gyad lo.

Gou roxninh ranz Ahgungh rwxgaeuq, ranz、gyasei, vunz dem, cungj dwg cungj mongmubmub gaeuqgatgat ndeu. Gyoengqde ranz vunz ndeu youq ndaw ranzrin youq, lumj gvaengh siengq ndaemhau nei, yaenq youq ndaw uk gou nanznini, geijlai bi gvaqbae, baez siengj hwnj Ahgungh, gvaengh siengq ndaemhau neix cungj ciengj dwk daj ndaw uk gou saet okdaeuj.

Gou caeuq Ahgungh ndaej doxsug hwnjdaeuj, dwg aenvih daeg lwg de. Ngoenzde, mwh doiqciuq bonjhugouj, gou raen boux daeglwg Ahgungh caengz rim hopbi haenx lijcaengz hwnj hugouj. Mbouj hwnj hugouj, couh dangq dwg hugouj mbouj habfap, couh mbouj ndaej cawx yihbauj, hix mbouj ndaej yiengjsouh gij cwngcwz mizgven banggunz, beijlumj lingx ngaenz baujcamg ceiqdaemq. Yienghneix, gou sikhaek lienzhaeh bouxvunz banh gij saeh neix, cam baenzlawz hwnj hugouj. Cam le cij rox, mehmbwk youq ranz seng lwg, mbouj miz yihyen ok doekseng cingqmingz, dwg mbouj ndaej cigsoh banhleix hugouj. Yaek bae gamqdingh dwg mbouj dwg lwg swhgeij liux le roxnaeuz caj lwg rim hopbi liux, bae baiczuzsoj guh bitloeg cij ndaej hwnj hugouj. Guh gamqdingh dwg mbouj dwg lwg swhgeij yaek yungh haujlai ngaenz, dingzlai vunz senj bae baiczuzsoj guh bitloeg. Daeglwg Ahgungh liz daengz hopbi lij miz saek mbangj ngoenz, dou doxiu, caj daengz mwh hopbi ngoenzhaw, doengzcaez bae yangh baiczuzsoj hawj lwg de banhleix hugouj.